

Jaaroverzicht privacy & security

Het afgelopen jaar is de Algemene Verordening Gegevensbescherming definitief van kracht geworden. Hierdoor stonden onderwerpen als privacy en security bij veel organisaties bovenaan de agenda. Maar wat is er op juridisch vlak ook alweer allemaal gebeurd in 2018? Hieronder tref je een kort en bondig jaaroverzicht met de belangrijkste juridische ontwikkelingen op het gebied van privacy en security.

WETGEVING

Zoals inmiddels bekend, is de [Algemene Verordening Gegevensbescherming](#) ('AVG') op 25 mei 2018 definitief van kracht geworden. De Wet bescherming persoonsgegevens ('Wbp') is daarmee officieel komen te vervallen. Ook de [Uitvoeringswet AVG](#) is op 25 mei in werking getreden. In deze wet wordt de keuzeruimte die de AVG de lidstaten biedt nader ingevuld door de Nederlandse wetgever. Opvallend veel bepalingen uit de Wbp blijven gehandhaafd.

Oorspronkelijk zou de [ePrivacy verordening](#) ('EPV') gelijktijdig met de AVG in werking treden, maar dat is niet gelukt. Momenteel werkt de Europese Raad nog steeds aan het tekstvoorstel. Het is onduidelijk of de EPV nog voor de volgende verkiezingen in werking zal treden. De EPV heeft betrekking op de elektronische communicatiesector en bevat onder meer gewijzigde regels rondom het gebruik van cookies en direct marketing. Voor zogenaamde over-the-top diensten, zoals WhatsApp en Skype, gaan dezelfde regels gelden als voor traditionele communicatiediensten.

Op 9 november 2018 is de [Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen](#) (de implementatie van de [Nib-richtlijn](#)) in werking getreden. Met deze wet worden aanbieders van essentiële diensten en digitale dienstverleners verplicht om maatregelen te nemen om de digitale weerbaarheid van Nederland te verbeteren en de gevolgen van cyberincidenten te beperken om zo maatschappelijke ontwrichting te voorkomen. Ernstige cyberincidenten moeten worden gemeld bij het Ministerie van J&V.

Op 1 mei 2018 is de vernieuwde [Wet op de inlichtingen en veiligheidsdiensten](#) in werking getreden. Eerder beloofden de coalitiepartijen de wet te wijzigen, onder andere door de 'sleepnet-functie' in te perken. Op dit moment is echter de ongewijzigde wet van kracht. De beloofde wijzigingen zullen pas op een later moment worden ingevoerd.

TOEZICHTHOUDERS

European Data Protection Board

De naam van de Artikel 29-Werkgroep ('WP29'), het orgaan waarin alle privacy toezichthouders

van de EU zijn verenigd, is vanaf 25 mei 2018 veranderd in de European Data Protection Board ('EDPB'). Hieronder zal daarom enkel nog de aanduiding EDPB worden gebruikt.

In 2018 heeft de EDPB weer een aantal interessante richtlijnen gepubliceerd, waarin diverse bepalingen uit de AVG verder worden toegelicht. Ook heeft de EDPB zich afgelopen jaar kritisch [uitgelaten](#) over het tekstvoorstel van de Europese Commissie voor de ePrivacy verordening. De tekst van deze verordening is inmiddels nog steeds niet definitief vastgesteld.

De EDPB heeft richtlijnen en aanbevelingen uitgebracht over [geautomatiseerde individuele besluitvorming en profilering](#) (laatst aangepast op 10 april 2018). Hoewel profilering is toegestaan onder de AVG mag er in beginsel geen geautomatiseerde besluitvorming op basis van profilering plaatsvinden als daaraan rechtsgevolgen voor de betrokkene zijn verbonden of het besluit de betrokkene in aanmerkelijke mate treft. Lees [hier](#) meer over dit onderwerp.

Ten derde heeft de EDPB richtlijnen vastgesteld die den grondige analyse bieden over het begrip [toestemming](#) onder de AVG (laatst aangepast op 10 april 2018). Toe-stemming is één van de zes grondslagen die gebruikt kan worden voor de verwerking van persoonsgegevens. Lees [hier](#) meer over toestemming.

Daarnaast heeft de EDPB op 11 april 2018 een verklaring over [encryptie](#) afgegeven met betrekking tot de AVG. Hierin staat centraal in hoeverre opsporingsdiensten de mogelijkheid moeten hebben om encryptie te omzeilen door middel van ingebouwde achterdeuren.

Verder is de EDPB een consultatie begonnen over de reikwijdte van de AVG. Er is een [consultatiedocument](#) gepubliceerd, waarin voornamelijk voorstellen worden gedaan over de manier waarop organisaties buiten de EU kunnen worden aangesproken op naleving van de AVG. Er kan nog tot 18 januari 2019 worden gereageerd.

Tot slot heeft de Autoriteit Persoonsgegevens ('AP') het afgelopen jaar [een lijst](#) opgesteld van soorten verwerkingen waarvoor het uitvoeren van een Data Protection Impact Assessment ('DPIA') verplicht is. De EDPB heeft deze lijst, alsook die

van andere nationale toezichthouders, [getoetst](#) en hierover enkele aanbevelingen gedaan. Lees [hier](#) wanneer het uitvoeren van een DPIA verplicht is.

Autoriteit Persoonsgegevens

Ook de AP is in 2018 druk bezig geweest met de invoer van de AVG. De AP heeft er immers diverse nieuwe taken bij gekregen, zoals het geven van voorlichting. In de berichtgeving van de AP kwam het getal 10.000 in 2018 bovendien opvallend vaak voor.

Zo heeft de AP recentelijk aangegeven dat er sprake is van [grootschalige verwerking](#) door zorgaanbieders als er persoonsgegevens van meer dan 10.000 patiënten in één informatiesysteem worden verwerkt.

Verder zijn er in 2018 bijna 10.000 privacy [klachten](#) bij de AP ingediend. De voorlichting van de AP lijkt dus zijn vruchten af te werpen. Zakelijke dienstverleners, de IT-sector en de overheid komen er het slechtst vanaf. Zij worden op de voet gevolgd door de financiële instellingen en zorginstellingen.

Daarnaast heeft de AP op 29 maart 2018 gemeld dat er in 2017 maar liefst 10.000 [datalekken](#) zijn gemeld. Dat betekent dat het aantal meldingen met 70% is toegenomen ten opzichte van 2016, in welk jaar in Nederland ook al een meldplicht datalekken gold.

In dat kader is ook het vermelden waard dat de AP [Uber](#) een boete van zes ton heeft opgelegd, omdat Uber een datalek niet binnen 72 uur gemeld had. Het is de eerste keer dat de AP gebruikt heeft gemaakt van haar boetebevoegdheid.

Ook heeft de AP nog handhavend opgetreden tegen [Theodoor Gilissen Bankiers](#). Zij heeft een dwangsom ingevorderd van € 48.000 omdat de bank, zelfs na ingrijpen van de AP, weigerde om volledig gehoor te geven aan een inzageverzoek van een klant.

Verder kreeg het [UWV](#) in 2018 een last onder dwangsom opgelegd, omdat het beveiligingsniveau van het verzuimsysteem niet op orde was. De verwerking van gezondheidsgegevens via internet mag namelijk alleen met behulp van (minimaal) meerfactor-authenticatie. Aan de [Nationale Politie](#) werd bovendien zelfs voor de tweede keer een last onder dwangsom opgelegd wegens de gebrekkige beveiliging van politiegelgegevens.

Verder legde de AP in 2018 voor het eerst een verwerkingsverbod op. De [Belastingdienst](#) mag Burgerservicenummers ('BSN') van ZZP'ers niet langer gebruiken in het btw-identificatienummer, omdat daarvoor geen wettelijke basis bestaat. Ook de [Kamer van Koophandel](#) ('KvK') liet - kennelijk naar aanleiding van een gesprek met de AP - weten dat de telefoonnummers van ZZP'ers vanaf begin 2019 niet meer beschikbaar zullen zijn in de online databank van de KvK.

Daarnaast hebben de AP en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een [gezamenlijke uitleg](#) gepubliceerd waar het gaat om het vragen naar en het verwerken van gegevens door de werkgever bij een ziekmelding van een werknemer. Deze uitleg betreft een toelichting op de eerder door de AP uitgebrachte beleidsregels '[de zieke werknemer](#)'.

Verder heeft de AP op 4 oktober 2018 informatie gepubliceerd over de spelregels rondom [direct marketing](#). Volgens velen legt de AP de AVG hiermee echter veel te ongenueanceerd uit. Lees daar [hier](#) meer over.

Tot slot heeft de AP op 28 november 2018 een vijftal aanbevelingen gedaan voor de inrichting van [verwerkingsregisters](#), waarvan sommige meer van praktische- dan van juridische aard zijn.

JURISPRUDENTIE

Op Europees niveau

Op 16 januari 2018 heeft het Duitse Bundesgerichtshof [prejudiciële vragen](#) gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie ('HvJ EU') over het begrip toestemming in de AVG. Concreet gaat het in deze zaak om een online aanbieder van kansspelen, die via een [vooraf aangevinkt](#) selectievakje toestemming aan haar gebruikers vraagt voor de doorgifte van persoonsgegevens aan derden. De vraag is of hiermee wel rechtsgeldige toestemming is verkregen.

Ook het Ierse High Court heeft [prejudiciële vragen](#) gesteld over de bescherming die de [modelcontracten](#) (*EU standard contractual clauses*) bieden als het gaat om doorgifte van persoonsgegevens van Europese burgers aan landen buiten de EU. Dit wordt ook wel de Schrems 2.0 zaak genoemd. Lees er [hier](#) meer over.

Op 5 juni 2018 [oordeelde](#) het HvJ EU dat de beheerder van een fanpagina op Facebook gezamenlijk met Facebook verantwoordelijk is voor de verwerking van persoonsgegevens van

bezoekers van zijn pagina. Het HvJ EU benadrukt wel dat het bestaan van een gezamenlijke verantwoordelijkheid niet automatisch betekent dat ook sprake is van een gelijkwaardige verantwoordelijkheid.

In een [arrest](#) van 10 juli 2018 oordeelde het HvJ EU dat de verwerking van persoonsgegevens door de gemeenschap van Jehova's getuigen in het kader van huis-tot-huisverkundingen niet onder de uitzondering van persoonlijk of huishoudelijk gebruik viel. Dit betekent dat de Jehova's getuigen de privacywetgeving (momenteel de AVG) in acht moeten nemen.

Op 2 oktober 2018 gaf het HvJ EU [antwoord](#) op prejudiciële vragen die door de Spaanse rechter waren gesteld naar aanleiding van een strafrechtelijk onderzoek naar een gestolen portemonnee en mobiele telefoon. De politie had in dit verband verschillende telecomaandieners verzocht om informatie door te geven, zoals een naam en adres, van houders van met de gestolen mobiele telefoon geactiveerde simkaart. Het HvJ EU oordeelde dat de toegang van overheidsinstanties tot dergelijke identificatiegegevens geen zodanig ernstige inmenging in het privéleven van de betreffende personen oplevert dat die toegang beperkt zou moeten worden tot de bestrijding van zware criminaliteit.

Op Nederlands niveau

De Hoge Raad heeft met haar [arrest](#) van 16 maart 2018 verheldert dat artikel 843a Rv (exhibitievordering) en artikel 35 Wbp, thans artikel 15 AVG (inzagerecht), een eigen toepassingsgebied kennen. Omdat de vordering van eiseres is gericht op verkrijging van een medische analyse in verband met de aansprakelijkstelling van de arts wegens een medische beroepsfout gaat het hier volgens de Hoge Raad niet om persoonsgegevens in de zin van de Privacyrichtlijn 95/46/EG en is artikel 35 Wbp niet van toepassing.

Op 10 april 2018 [oordeelde](#) de Hoge Raad dat een ziekenhuis mag weigeren om de politie inzage te geven in camerabeelden van de wachtkamer met een beroep op het medisch verschoningsrecht. Op die camerabeelden komen immers herkenbare patiënten voor, terwijl iedereen zich vrijelijk en zonder vrees voor openbaarmaking tot een arts moet kunnen wenden voor bijstand en advies.

In deze laatste zaak betoogden diverse eisers dat de Nederlandse staat onrechtmatig handelt door (persoons)gegevens van buitenlandse diensten te ontvangen. Zij verwezen daarbij onder meer naar de Snowden-onthullingen uit 2013. De Hoge Raad

[bekrachtigt](#) het arrest van het Hof Den Haag dat oordeelde dat eisers er niet in zijn geslaagd om aan te tonen dat de wijze waarop Amerikaanse National Security Agency (NSA) en de Britse Government Communication Headquarters (GCHQ) de gegevens hebben verkregen in algemene zin in strijd is met het IVBPR respectievelijk het EVRM. De omstandigheid dat buitenlandse inlichtingendiensten soms meer bevoegdheden hebben dan de Nederlandse inlichtingendiensten, heeft niet tot gevolg dat de AIVD en de MIVD geen gegevens van deze buitenlandse inlichtingendiensten mogen ontvangen.

Meer weten?

Neem dan contact op met onze specialisten:

Humb de Jong
Aduocaat

T: 070 2400 836
M: 06 1099 2888
dejong@louwersadvocaten.nl

Tom de Wit
Aduocaat

T: 040 2393 209
M: 06 4639 3938
dewit@louwersadvocaten.nl

Lisa Molenaars
Aduocaat

T: 070 2400 836
M: 06 2156 4116
molenaars@louwersadvocaten.nl

Emelyn Peerboom-
Gerrits
Aduocaat

T: 040 2393 202
M: 06 1313 664
peerboom@louwersadvocaten.nl

Esmée Fonville
Paralegal

T: 070 2400 836
M: 06 8344 0502
fonville@louwersadvocaten.nl